

DOS & DON'TS

Girişimcilik Eğitiminde “Girişimci Ruh” & “Kariyer Yönetimi Becerileri ve Geçiři” için Yapılması & Yapılmaması Gerekenler

GEREKÇE

„Avrupa’da eğitim ve öğretimde işbirliği stratejik çerçevesinin“ („ET 2020) (42009/C 119/02) Stratejik hedefi şöyledir: „Tüm eğitim ve öğretim seviyelerinde yaratıcılık ve yeniliğin yanı sıra girişimciliği geliştirmek“.

Bu belge, stratejik hedefler, özellikle de yaşam boyu öğrenme alanında olmak üzere Avrupa programlarının kullanımı, ortak referans araç ve yaklaşımlarının geliştirilmesi ve kullanımı ve periyodik takip gibi meselelerle ilgili olarak Avrupa işbirliği sözleşmesini müteakip hazırlanmıştır.

Bu temele dayanarak, „Girişimcilik Eğitimi ve İş Dünyası - GE&İD“ Comenius ağı, ilgili alanlarda etkin Girişimcilik Eğitimi adına „Yapılması & Yapılmaması Gerekenler“ ile ilgili bir takım açıklamalar geliştirmiştir.

Bu Yapılması & Yapılmaması Gerekenler üç tematik alanı kapsar: „Girişimcilik ruhu“, „Kariyer yönetimi becerisi ve geçiş“ ile „politikalar, stratejiler & ağlar“dan oluşur ve iki belge olarak basılmıştır.

Bu belge, „Girişimcilik ruhu“ ile „Kariyer yönetimi becerisi ve geçiş“ üzerinedir ve „GE & İD“ Comenius Ağı kapsamında 2 görev grubu tarafından geliştirilmiştir. Bu gruplar, Avusturya, Bulgaristan, Danimarka, Yunanistan, İtalya, İspanya, İsveç, Hollanda ve Türkiye gibi ülkelerden gelen ortaklardan oluşmaktadır.

Siyasilerin yanı sıra eğitim alanında çalışanlar için bir araç işi görecektir olan bu belge, „Girişimci eğitimi“ (GE) ve „Kariyer Eğitimi“ (KE) ile ilgili sorumluluk alanlarının hızlı bir biçimde değerlendirilmesini amaçlayıp, iş dünyasının ihtiyaç ve taleplerine odaklanır.

Bu görevlerin ne raddeye kadar başarıyla yerine getirildiği şu seviyelerde değerlendirilebilir:

- 1 hiç değil
- 2 hâlihazırda değerlendirildi, ancak geliştirilmedi
- 3 geliştiriliyor
- 4 kısmen gerçekleştirildi
- 5 gerçekleştirildi

Bu araç, GE/KE ile ilgili meselelere bütünsel bir bakış açısı kazandırmak amacıyla 12 kategoriye ayrılmıştır.

Bu aracın, koşullara ve kişisel ihtiyaçlara göre esnek bir biçimde kullanılması önerilmektedir. Bu araç, ulusal, bölgesel ve yerel ölçekte okullarda ve diğer eğitim kurumlarında kullanılmak üzere muhtelif ilgi alanlarında 122 Yapılması Gereken ve 40 Yapılmaması Gerekenlerden oluşan 12 kategori sunmaktadır.

DOS & DON'TS

Girişimcilik Eğitiminde „Girişimci Ruh“ & „Kariyer Yönetimi Becerileri ve Geçiş“ için Yapılması & Yapılmaması Gerekenler

KATEGORI 1: HEDEFLER

„Girişimcilik Eğitimi“ (GE) ve „Kariyer Eğitimi“ (KE) ulusal amaç ve hedefi, Avrupa Birliği Eğitim ve Öğretim 2020 yılı stratejisinin 4. önceliği ile 7. anahtar becerisi olan Avrupa Referans Çerçevesi „İnisiyatif ve girişimcilik duygusuna „ dayanmaktadır. GE/KE, öğrencileri hızla gelişen, zorlayıcı ve küreselleşmiş bir dünyaya ve iş dünyasına hazırlamak için gerekli olan beceri ve yetkinlikleri geliştirmeye odaklanmaktadır. Girişimcilik Eğitimi, kişisel ve sosyal beceriler ile kariyer yönetimi becerilerinden (KYB), şirket kurmaya ve bir girişimci becerisi ve tutumu edinmeye kadar gerek okulun içindeki, gerekse okul dışındaki faaliyetleri dar ve geniş anlamda kapsayan bütüncül bir yaklaşımdır.

Bir sonraki metinde „GE“, „GE/KE/KYB“nin bütününe kapsayacaktır.

Ne ölçüde yerine getirildiği

- 1 hiç değil
- 2 hâlihazırda değerlendirildi, ancak geliştirilmedi
- 3 geliştiriliyor
- 4 kısmen gerçekleştirildi
- 5 gerçekleştirildi

1. GE, düzenli okul müfredatına entegre edilir.
2. GE faaliyetleri, her tür okulun müfredatının bir parçası olur.
3. GE bir yaşam boyu öğrenme sürecidir.
4. GE faaliyetleri disiplinler arası bir şekilde yürütülür.
5. GE faaliyetleri dış ortaklarla işbirliği halinde yürütülür (şirketler, bankalar, STK vs.).
6. GE, deneyimsel öğrenmeye dayalıdır; „yaparak öğrenme“ ve „çalışarak öğrenme“ faaliyetlerine odaklanır.
7. GE faaliyetleri birbirini kesen meselelerden oluşur: okul sistemindeki öğrenme, öğretme, yönetme, zorluklarla başa çıkma ve problem çözme gibi her türden faaliyetlere genel bir yaklaşım sergilenir.
8. GE, eğitimin ilk seviyelerinden başlayıp üçüncü seviyeye kadarki tüm seviyeler ile ileri dönem eğitim ve öğretimi kapsar.

1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5

1. GE'yi münferit bir mesele olarak görmeyin.
2. GE'yi sadece teorik olarak öğretmeyin.

KATEGORI 2: HEDEF GRUPLAR

Tüm GE faaliyetlerinin ana hedef grubu gençler ile okul ve resmi eğitimin içinde veya dışında olan öğrencilerdir. Bu faaliyetlerin dolaylı hedef grupları ise öğretmenler, anne-babalar, kariyer danışmanları, okul müdürleri, gençlik çalışmacıları, eğitimciler ve meslek danışmanlarının yanı sıra paydaşlar ve karar vericilerdir.

Ne ölçüde yerine getirildiği

- 1 hiç değil
- 2 hâlihazırda değerlendirildi, ancak geliştirilmedi
- 3 geliştiriliyor
- 4 kısmen gerçekleştirildi
- 5 gerçekleştirildi

1. Öğrenme süreci, belirli hedef gruba, çevreye- mesela kente kıyasla taşrada- ve ihtiyaçlara göre düzenlenir.
2. GE- aynı zamanda KYB- faaliyetleri, ilkokuldan, birinci ve ikinci kademeye, üçüncü kademedeki ileri kademe eğitim ve öğretime kadar her seviyedeki gençler ile öğrencilere doğrudan hitap eder.
3. Öğretmenler, okul müdürleri, yöneticiler GE ile destekleyici faaliyetlerin önemini farkındadır.
4. GE faaliyetleri tüm paydaşları hedefler: Öğrencilerden siyasilere kadar girişimci eğitimiyle ilgili farkındalık yaratmak
5. GE faaliyetleri dolaylı olarak aşağıdaki grupları hedefler: Anne-babalar, işletmeler, şirketler, ticaret odaları, siyasilere- kısacası okul sisteminin tüm paydaşları.

1. GE/KE'ni „herkese aynı uyan“ bakış açısıyla öğretmeyin.
2. Tek bir paydaş grubuna odaklanmayın.

KATEGORI 3: BECERILER

GE, bireylerin kararlarını destekleyecek ve onların kişisel becerileri ile kariyer hedefleri doğrultusunda hareket etmelerini sağlayacak şekilde bilgi, beceri ve tutumlarının gelişmesini sağlar. Anahtar Beceri 7 ile ilgili olarak geliştirilmesi ve iyileştirilmesi gereken beceri ve yetenekler aşağıdaki gibidir:

Yeni fikirler üretmek	İletişim kurmak
Fikirleri faaliyete dökmek	Bilgi almak
Plan yapmak	Değerlendirmek
Olanakları teşhis edip yakalamak	Kaydetmek
Faaliyetler düzenlemek	Müzakerede bulunmak
Faaliyetlerde sorumluluk almak	Temsil etmek
Kendini faaliyetlere adanmak	Satmak
Faaliyetlerde hedefleri yakalamak için çaba sarfetmek	Sorun çözmek
Grupla çalışmak	Sosyal ağ
Bağımsız çalışmak	Risk yönetimi
Liderlik yapmak	Dijital beceri
Tevkil etmek	Öğrenmeyi öğrenmek
Analiz etmek	

Ne ölçüde yerine getirildiği

- 1 hiç değil
- 2 hâlihazırda değerlendirildi, ancak geliştirilmedi
- 3 geliştiriliyor
- 4 kısmen gerçekleştirildi
- 5 gerçekleştirildi

1. Okulda GE, farklı çalışma yerlerinde farklı görünebilecek ve farklı görünmesi gereken bir eğitim tutumudur.
2. Girişimcilik, kalıpları kırıp yeni yollar bulma becerisi olarak görülür.
3. GE, inisiyatif ve sorumluluk üstlenme ve fikirleri faaliyete dökme gibi genel becerileri geliştirip teşvik ederek Girişimcilik ruhunu geliştirmeyi amaçlar.
4. GE, insanların merakını, yaratıcılığını ve kendi becerilerine olan güvenlerini geliştirerek Girişimcilik ruhunu geliştirmeyi amaçlar.
5. GE, kişiler arası becerileri, işbirliğini, başkalarıyla çalışıp öğrenme becerilerini geliştirerek Girişimci ruhu geliştirmeyi amaçlar.
6. GE, okul dışındaki dünya ile işbirliğini, iş dünyası ile irtibat ve etkileşim halinde olmayı içerir- GE, öğrenciler için gerçek dünya görevleri hazırlamayı amaçlar.

1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5

1. GE'de sadece kitap, kâğıt, defter yöntemiyle çalışma
2. GE faaliyetlerini sadece okulda düzenleme.
3. Birisi bir hata yaparsa onu durdurma ya da ona yaptırımında bulunma.
4. İmkânsız hiçbir şey düşünme ve/veya söyleme.

KATEGORİ 4: İÇERİK VE YÖNTEMLER

GE içerikleri prensipte disiplinler arasıdır ve deneysel öğrenim ve öğretim içerirler. Öğretmenler öğrenme sürecinde kolaylaştırıcı olarak yer alır, merkezi konumda ise gençler ile öğrenciler bulunur.

GE, 7. anahtar becerinin gelişimini teşvik edecek faaliyetler ile programların tümünü içerir. Bu nedenle GE ile öğretilecek faaliyet ve içerikler oldukça geniştir.

GE eğitim ve öğretimi „yaparak öğrenme“ye, „çalışarak öğrenme“ faaliyetlerine odaklanmalı ve katılımcıların öz yeterliliğini ve inisiyatiflerini harekete geçirecek ve teşvik edecek faaliyetler içermelidir. Programlar; toplumsal, ekonomik, teknik ve hatta coğrafi çevre göz önünde bulundurularak düzenlenmeli ve sürekli adapte edilmelidir. Okul, öğrenme için değerlendirmeyi kullanmalıdır. Öğrenme için değerlendirme; öğrenenler ve onların öğretmelerinin, öğrenenlerin nerede duracağına, nereye gideceklerine ve belli hedefleri nasıl gerçekleştireceklerine karar vermeleri için kullanabilecekleri kanıt bulma ve yorumla sürecidir. Bu da öğrencilere sürekli geri bildirimde bulunduğu ve öğrencilerin kendi öğrenme süreçleri sürekli takip edecek şekilde faaliyete geçirildikleri anlamına gelir.

Öğretimin, öğrencilerin çevre kurumlarla ağ kurma imkânları üzerinden ilerlemesi gerekmektedir.

Ne ölçüde yerine getirildiği

- 1 hiç değil
- 2 hâlihazırda değerlendirildi, ancak geliştirilmedi
- 3 geliştiriliyor
- 4 kısmen gerçekleştirildi
- 5 gerçekleştirildi

1. GE faaliyetleri, 7. anahtar becerideki herhangi bir belirli beceriyi geliştirecek tüm program ve projeleri kapsar.

1 2 3 4 5

2. GE faaliyetleri, hedeflenen grupların ihtiyaç ve taleplerine adapte edilir.

1 2 3 4 5

3. GE sonuçlarını/neticesini daha geniş seviyede değerlendirmek için bir takım ölçütler belirlenir ve kullanılır.

1 2 3 4 5

4. GE faaliyetleri öz yeterliliği ve katılımcıların inisiyatifini teşvik etmek ve güçlendirmek için tasarlanmıştır.

1 2 3 4 5

5. GE faaliyetleri belirli toplumsal, ekonomik, teknik ve coğrafi çevreye göre düzenlenir ve bu çevrelere adapte edilir.

1 2 3 4 5

6. GE faaliyetleri, katılımcıların GE faaliyetleri çerçevesinde öğrenme performanslarını ölçmek için bir değerlendirme sistemini de içerir.

1 2 3 4 5

7. GE faaliyetleri, katılımcı öğrencilerin kendilerini GE faaliyetlerinin başlattığı öğrenme sürecinin sahibi olarak görmelerini sağlayacak şekilde ilerler.

1 2 3 4 5

8. GE faaliyetlerinin eğitim ve öğretimi katılımcı öğrencilerin kendi ağlarını çevre kurumlarla birleştirir.

1 2 3 4 5

9. GE öğretimi, öğrencilerin yaratıcılığı ile ağ kurma becerilerine odaklanır ve gençler için bugünlerde önemli olan sosyal ağ kurma platformları üzerinden ilerler.

1 2 3 4 5

1. Sadece „nasıl iş kurulu“ meselesine odaklanmayın.
2. Girişimcilik becerilerini geliştirmek üzere alternatif olan ancak bilinmeyen yöntem ve yaklaşımları kullanmaktan çekinmeyin.
3. GE faaliyetlerini sadece bilgi öğretme süreci olarak görmeyin.

KATEGORI 5: ÖRGÜTSEL YAKLAŞIM

Örgütsel yaklaşım 1 alt kategoriden oluşur:

1. Öğrenme çevresi
2. Programların okul sistemi ile planlanması
3. Okulun kendisinin yönetimi & örgütlenmesi

Öğrenme Çevresi:

Okulundaki öğrenme çevresini esnek ve uyumlu bir biçimde düzenle:

- Esnek: iç ve dış mekân, spor salonunda veya sınıfta vs.
- Uyumlu: tasarlanan GE faaliyetine en uygun öğrenme odasını kullanma
- Gerçek & sanal: bloglar, chat odaları ve Facebook grupları da iyi birer öğrenme odası olan geleneksel sınıflar gibi öğrenme çevreleridir.

Program:

- Esnek & Uyumlu: Programı yeni olanak, ihtiyaç ve zorluklara adapte etmek. Programlar tüm bir yıl veya sömestr boyunca sürmemeli, bunun yerine görevli kişiler yeni durumlara tepki göstermelidir.

Okul Yönetimi:

- Eğitimde girişimcilikte başarılı olmak için, gelecekte hangi anahtar becerilerin gerekli olacağına dair bir vizyon sahibi olmak gerekir. Bu vizyonun, örgütlenmenin içine bağlanmış olması ve neden önemli olduğunu ve ne yapılması gerektiğini açıklayan stratejik bir plan ile desteklenmesi gerekir. Bu planın sürekli revize edilmesi gerekir ve bu plan gelişim sürecinin temel bir parçasıdır.
- Eğitimde girişimcilik işindeki temel bir faktör de liderin oynadığı rol ile örgütü örnek teşkil ederek yönetme biçimidir. Bu liderin vizyonun sorumluluğunu alması, öğrenmenin nasıl gerçekleşeceğine dair ana meselelerin bazıları ile bu vizyonun, toplumun dijitalleşmesi gibi bir takım zorluk ve imkanları nasıl karşılayacağını keşfetmesi ve yeniden formüle etmesi gerekmektedir.
- GE ile KE müşterek görevlerdir.
- Asıl ilgili unsur geniş anlamda okuldur- okul müdürleri, öğretmenler ve kariyer danışmanları vs.
- İş dünyasından ve kurumlardan temsilcilerde kendi deneyimleri ile öğrenme sürecini zenginleştirmek için bu sürece müdahildir.

Ne ölçüde yerine getirildiği

- 1 hiç değil
- 2 hâlihazırda değerlendirildi, ancak geliştirilmedi
- 3 geliştiriliyor
- 4 kısmen gerçekleştirildi
- 5 gerçekleştirildi

1. Okuldaki öğretim sistemi, girişimcilik ruhunun ve kurum içi ruhun gelişmesini destekleyip teşvik edecek şekilde yapılandırılıp örgütlenir.
2. Okul, iş dünyasından işveren/çalışan örgütleri gibi temsilcilerle işbirliğinde bulunur.
3. Tüm öğretmenler çalışmalarını işbirliği içerisinde yürütür.
4. Faaliyetler müfredata dayalıdır.
5. GE, esnek ve uyumlu bir öğrenme çevresinde, faaliyetin ihtiyaçlarına göre gerçekleştirilir.
6. GE, deneysel didaktik yöntemleri kullanmak için gerekli eğitimi almış öğretmenler/personel/danışmanlar tarafından verilir.
7. Dış uzmanlar bulunmaktadır: çok sayıda dış danışman daha fazla teşvikte bulunmaktadır.
8. Dış uzmanlar, eğitimler vb. faaliyetler yoluyla elde edilecek genel amacın- 7. anahtar beceri ile ilgili beceri ve bilgilerin edinimi- tamamen farkındadır.
9. GE faaliyetleri kapsamında şirketlere, iş ve işçi bulma kurumlarına, ticari örgütlere, bankalara, postanelere, devlet dairelerine vb. ziyaretlerde bulunulur.
10. Var olan GE hedeflerini yakalamak için tüm personelden örgütsel destek alınmalıdır.

1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5

1. Öğrencileri sadece okulda tutmayın, zira okul dışına yapılan ziyaretler öğrenme başarısını pekiştirir.
2. GE'yi tek bir öğretmenin yürüteceği bir iş olarak görmeyin.

KATEGORI 6: GE FAALİYETLERİNİ YÜRÜTME SÜREÇLERİ

GE faaliyetleri, Girişimci Eğitimi, Kariyer Eğitimi ve Kariyer Yönetimi Becerilerini belirlenen hedef gruplar arasında geliştirmek için tasarlanmış bütüncül bir program/projenin pratik uygulamasıdır. GE faaliyetlerini geliştiren uzman gruplar şu grupların temsilcilerini içermelidir:

- Devlet otoriteleri (Eğitim Bakanlığı, Çalışma Bakanlığı vb.)
- Okullar (okul yönetimi ve aktif öğretmenler)
- İş dünyası (işverenler, sendikalar)
- GE ve KE programları ile inisiyatiflerinin tedarikçileri- STK'lar, toplumsal ortaklar vb.

Faaliyetler; devlete ait ya da bölgesel ve yerel eğitim otoriteleri tarafından Girişimcilik Eğitimi, Kariyer Eğitimi ve Kariyer Yönetimi Becerileri'nin hedef gruplar arasında geliştirilmesi amacıyla etkin araçlar olarak tanınıyor, destekleniyor ve teşvik ediliyor ise, bu faaliyetlerin niteliksel yönleri gelişmiştir.

Okul öğretmenleri ile kariyer danışmanları doğrudan aktif temsilciler olmakla birlikte, bu temsilciler, iş dünyasından temsilciler ile okul yönetimi tarafından faaliyetin uygulama aşamasında desteklenirler.

GE faaliyetleri yürütme süreci 6 alt başlığa ayrılmıştır:

Faaliyeti geliştirme, başlatma, ilerletme, değiştirme, kalite güvencesini ve gelişimini sağlama, etkiler, sonuçlar ve kanıt.

6.1. Faaliyeti Geliştirme

Ne ölçüde yerine getirildiği

- 1 hiç değil
- 2 hâlihazırda değerlendirildi, ancak geliştirilmedi
- 3 geliştiriliyor
- 4 kısmen gerçekleştirildi
- 5 gerçekleştirildi

1. Yukarıda bahsi geçen uzman grupları oluşturulur.
2. Uzman grupları, temsilciler için bir eğitim planı düzenler- ama, hedefler, zaman çizelgesi, beklenen sonuçlar, GE faaliyetlerini izlemek için kalite güvencesi ve kalite geliştirme sistemi
3. Faaliyetin hedef grubu tespit edilir.
4. Uluslararası kaynaklar, ilginç uygulamalar ve modeller varsa göz önünde bulundurulur ve kullanılır.
5. Faaliyetin yöntemi kanıtlanmış sonuçlara dayandırılır.
6. Faaliyetin yöntemi „yaparak öğrenme“ yöntemine dayandırılır.
7. Faaliyet, hedef grubun kariyerine, profesyonel ve kişisel gelişimine yöneliktir.
8. Faaliyet materyalleri tasarlanır ve hazırlanır.
9. Faaliyet okul sisteminde teşvik edilir.

1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5

1. Var olan uygulamaları/modelleri, mevcut duruma çözüm getirip getirmediğini değerlendirilmeden GE ve KE için doğrudan kopyalamayın.
2. Net bir amaç ve hedef vizyonunuz olmadan faaliyet geliştirmeyin.
3. Muallak ve net olmayan strateji formülleri kullanmayın.

6.2. Faaliyeti Başlatma

Ne ölçüde yerine getirildiği

- 1 hiç değil
- 2 hâlihazırda değerlendirildi, ancak geliştirilmedi
- 3 geliştiriliyor
- 4 kısmen gerçekleştirildi
- 5 gerçekleştirildi

1. Faaliyetin başarı ihtimallerini arttıracak ve imkânları çoğaltacak şekilde pilot okullar dikkatle seçilir.
2. Faaliyetin amacı, hedefleri ve beklenen sonuçlar okul yönetimine ve öğretmenler/danışmanlar gibi okul temsilcilerine net bir biçimde açıklanır.
3. Faaliyeti gerçekleştirmeleri için öğretmenler ve kariyer danışmanları eğitimden geçer- Eğitimcilerin Eğitimi
4. Faaliyet, yaş grubu/eğitim seviyesi açısından muhtemel olan en erken dönemde uygulanır.
5. Eğitim sonrasında faaliyet temsilcileri pilot aşamasında metodolojik destek alırlar.
6. Faaliyet için gerekli tüm eğitim materyalleri okullara vaktinde dağıtılır.
7. Eğitim Bakanlığının/yerel otoritelerin vb. bölgesel yapıları, faaliyet için bir bilgi kanalı ve bir destek ağı olarak iş görür.

1. Okul yönetimi ile faaliyet temsilcilerinin tamamen durumu kavradıklarından, motivasyon ve destek verdiklerinden emin olmadan faaliyeti başlatmayın.
2. İnsan kaynakları, zaman ve fonlama gibi meseleler açısından faaliyetin uygulanabilme kapasitesini değerlendirmeden başlamayın.
3. Birkaç okulla başlayıp daha sonra başarılı modelleri çoğaltmak yerine ve her yerde birden başlayıp odak noktasını/kontrolü kaybetmek yerine „kitle piyasa“ kampanyasına girişmeyin.

6.3. Hâlihazırda devam eden faaliyeti devam ettirme

Ne ölçüde yerine getirildiği

- 1 hiç değil
- 2 hâlihazırda değerlendirildi, ancak geliştirilmedi
- 3 geliştiriliyor
- 4 kısmen gerçekleştirildi
- 5 gerçekleştirildi

1. Faaliyetin temsilcilerinin eğitimi, süreklilik arz edecek ve sistematik bir süreç olarak organize edilir.
2. Faaliyetin yükseltilmesi için, faaliyet izleme sonuçlarına dayanarak düzenli eğitimler verilir.
3. Faaliyete iş dünyasının bir parçası diğer paydaşlar da, mesela ebeveynler, müdahil olur.
4. Faaliyetin yayılmasını, çoğalmasını ve yükselmesini teşvik etmek amacıyla yerel, bölgesel ve ulusal etkinlikler düzenlenir.

5. Faaliyetin test edilmesi için yeni pilot okullar ve bölgeler tespit edilir.
6. Faaliyetin ana faydalanıcıları olan öğrencilerden geri bildirim alınır.
7. 360 derece geri bildirim, faaliyet içinde yapılır.

1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5

1. Faaliyet için aktif olarak istekli olmayan okulları kullanmayın.
2. İzleme sürecini ihmal etmeyin.
3. Faaliyetin odak noktasında kaymaya neden olan değişikliklere izin vermeyin.

6.4. Devam eden faaliyeti değiştirme

Ne ölçüde yerine getirildiği

- 1 hiç değil
- 2 hâlihazırda değerlendirildi, ancak geliştirilmedi
- 3 geliştiriliyor
- 4 kısmen gerçekleştirildi
- 5 gerçekleştirildi

1. Faaliyette neden değişikliğe gidilmesi gerektiğinin tam olarak anlaşıldığından emin olun.
2. Yükseltmek için koordinasyon

1	2	3	4	5
1	2	3	4	5

1. Devam eden faaliyetler için temelsiz, sebepsiz veya aşırı sıklıkta değişiklikler yapmayın.

6.5. Kalite güvencesi ve kalite geliştirme

Ne ölçüde yerine getirildiği

- 1 hiç değil
- 2 hâlihazırda değerlendirildi, ancak geliştirilmedi
- 3 geliştiriliyor
- 4 kısmen gerçekleştirildi
- 5 gerçekleştirildi

1. Süreç düzenli olarak izlenir.
2. Sınıf ziyaretleri organize edilir.
3. Öğrenciler edindikleri ve geliştirdikleri becerileri değerlendirir.
4. Sorumlu uzman grubu faaliyet sonuçları ile geliştirilen becerileri değerlendirir.
5. Uzman gruplar işbirliği içinde çalışmaya devam eder.

1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5

1. Çok farklı sayıda uygulamada bulunmak amacıyla faaliyetin odak noktasını ve kontrolünü kaybetmeyin.
2. Faaliyeti çok hızlı ya da çok büyük ölçekte büyütmeyin.

6.6. Etkiler ile sonuçlar ve bunların kanıtları

Ne ölçüde yerine getirildiği

- 1 hiç değil
- 2 hâlihazırda değerlendirildi, ancak geliştirilmedi
- 3 geliştiriliyor
- 4 kısmen gerçekleştirildi
- 5 gerçekleştirildi

1. Girişimcilik Eğitimi ve Kariyer Eğitimi becerilerine dayalı kariyer seçenekleri ilerletilir.
2. Finansal okur-yazarlık ve finansal davranışlar geliştirilir. Mesela öğrenciler artık para kazanma, harcama ve biriktirme konusunda daha sorumludur.
3. Okuldan ayrılanların ve okulu erken terk edenlerin sayısı azalır.
4. Stajyerlerin sayısı artar.
5. Yerel, bölgesel seviyede ve Avrupa çapında gençler arası işsizlik azalır.
6. Daha fazla gönüllü ve paydaş müdahil olur.
7. Girişimci faaliyetleri ve kişisel inisiyatif alma oranı artar.
8. GE faaliyetlerine daha fazla öğrenci katılır.
9. Bir GE faaliyetine katıldıktan sonra öğrenciler diğer GE faaliyetlerine de katılmak için hevesli olurlar.

1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5

1. Faaliyetlerin etkilerini, sonuçlarını kanıta dayalı olarak değerlendirmeyi ihmal etmeyin.

KATEGORI 7: OKUL İÇİNDEKİ FAALİYETLE İLGİLİ KİŞİLER

GE faaliyetlerine okuldaki müdürler, öğretmenler ve danışmanlarda dahil olmak üzere tüm çalışanların yanı sıra, ebeveynler ile kariyer danışmanları, şirket temsilcileri ve ticaret örgütleri gibi dış ortakların da aktif katılımı olmalıdır.

Ne ölçüde yerine getirildiği

- 1 hiç değil
- 2 hâlihazırda değerlendirildi, ancak geliştirilmedi
- 3 geliştiriliyor
- 4 kısmen gerçekleştirildi
- 5 gerçekleştirildi

1. GE müşterek bir sorumluluk olarak düzenlenir ve yerel, bölgesel ve ulusal seviyede tüm ortakların aktif katılımını içerir.
2. Tüm okul çevresinin- müdürler, öğretmenler, öğrenciler, ebeveynler- aktif katılımı sağlanır.
3. Harici danışmanlar ile paydaşların - mesela yerel kurumlar, iş ve işçi bula kurumları, şirket temsilcileri, sendika temsilcileri, dernekler ile yerel çevredeki şirketler- GE çalışmasına aktif katılımı sağlanır.
4. Okul yönetimi kurumu Girişimci bir ruhla yönetir.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

1. GE faaliyetlerinin düzenlenmesi ve uygulanması sorumluluğunu sadece hevesli kişi veya örgütlere bırakmayın.
2. GE çalışmasına sadece bazı öğrencileri müdahil etmeyin.
3. Öğretmenlerin/öğrencilerin GE çalışmasına katılmayı isteyip istemediklerine karar vermelerine izin vermeyin.

KATEGORI 8: FAALİYETİ YERINE GETİRMEK İÇİN İHTİYAÇ DUYDUĞUN ORTAKLAR, AĞLAR VE KİŞİLER

GE, eğitim alanında ve emek piyasasındaki tüm paydaşların aktif katılımını içerir.

GE; okullar, şirketler, hükümet, iş ve işçi bulma kurumu ile Junior Achievement Vakfı arasında kurulacak bir işbirliği çerçevesinde çalışmalıdır.

GE; ilköğretim, ilkokullar, ortaokullar, Mesleki Eğitim ve Öğretim okulları, Meslek Yüksek Okulları, Üniversite ve ileri eğitim ve öğretim kademelerinde devam eden bir öğrenme süreci olarak gerçekleşmelidir.

GE/KE, okullardaki okul yönetiminin, öğretmenlerin ve danışmanların ortak sorumluluğudur.

Ne ölçüde yerine getirildiği

- 1 hiç değil
- 2 hâlihazırda değerlendirildi, ancak geliştirilmedi
- 3 geliştiriliyor
- 4 kısmen gerçekleştirildi
- 5 gerçekleştirildi

1. Okul şirket temsilcileri ile işbirliğinde bulunur.
2. Okul hükümet temsilcileri ile işbirliğinde bulunur.
3. Okul iş ve işçi bulma kurumu temsilcileri ile işbirliğinde bulunur.
4. Okul Junior Achievement Vakfı temsilcileri ile işbirliğinde bulunur.
5. Okul, bir ilkokullar ağının parçasıdır.
6. Okul, bir ortaokullar ağının parçasıdır.
7. Okul, bir Mesleki Eğitim ve Öğretim okulları ağının parçasıdır.
8. Okul, bir Meslek Yüksek Okulları ağının parçasıdır.
9. Okul, bir Üniversiteler ağının parçasıdır.
10. Okul, ilkokullar/ortaokullar/Meslek Eğitim ve Öğretim okulları/Meslek Yüksek Okulları arasındaki müşterek bir ağın parçasıdır.
11. GE, okuldaki okul yönetiminin ilk önceliğidir.
12. Okul yönetimi, öğretmenlere ve okuldaki diğer çalışanlara GE'yi yürütmeleri için kolaylıklar sağlar.
13. Paydaşlarla GE faaliyetlerini geliştirme ve değerlendirme hususlarında düzenli toplantılar yapılır.
14. Yerel, bölgesel ve ulusal ölçekte her türden kurum GE ile ilişkilidir: belediye, ticaret odaları, iş dernekleri, yerel, bölgesel ve ulusal yönetim.
15. GE faaliyetlerine ebeveynler de müdahildir.

1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5

1. Okul personelinin GE çalışmasına okul yönetime taahhütte bulunmadan katılmalarına izin vermeyin.
2. İş dünyasını müdahil etmeden GE üzerinde çalışmayın.

KATEGORI 9: HARICI TEDARIKÇILER/ORTAKLAR İLE YÜRÜTÜLEN FAALİYETLERLE İLGİLİ KİŞİLER

Okullarda GE programlarının uygulanması için okul dışında olan ancak iş dünyasıyla doğrudan ilişkili olan kurumlarla işbirliğinde bulunulması şiddetle tavsiye edilir. Bu kurumlar tedarikçiler, STK'lar, özel şirketler, iş dünyasıyla ilişkili kamu kurumları vs. olabilir. Bu işbirliği; şirket ziyaretlerinden, girişimcilerin öğrencilere yapacağı konuşmalardan, sponsorluk faaliyetlerinden, eğitim deneyimlerinden vb. oluşabilir.

Ne ölçüde yerine getirildiği

- 1 hiç değil
- 2 hâlihazırda değerlendirildi, ancak geliştirilmedi
- 3 geliştiriliyor
- 4 kısmen gerçekleştirildi
- 5 gerçekleştirildi

1. Okul; tedarikçiler, STK'lar, özel şirketler, Girişimciler birlikleri ile diğer kamu kurumları ve özel kurumlar ile birlikte GE için aktif işbirliğinde bulunur.

1 2 3 4 5

2. Şirket ve STK yöneticileri, şirket ve sendika temsilcileri vb. harici danışmanlar ve uzmanlar aktif olarak yer alırlar.

1 2 3 4 5

3. Farklı sektörlerden, görev türlerinden, yaş, cinsiyet ve toplumsal cinsiyetlerden ve farklı faaliyet, çalışma alanlarından ve kültürel ve mesleki alanlardan uzmanlar sayesinde daha fazla teşvik sağlanır.

1 2 3 4 5

4. Uzmanlar, öğrencileri ziyaret ve/veya uygulama amacıyla kendi şirket/ofislerinde misafir eder.

1 2 3 4 5

5. Uzmanlar, GE faaliyeti proje planlamasına ve gelişimine müdahildir.

1 2 3 4 5

6. Uzmanlar, öğretmenler ve okul müdürleriyle aktif olarak işbirliğinde ve iletişimde bulunur.

1 2 3 4 5

7. Uzmanlar öğrencilere uygun dil ve davranışlarla yaklaşır.

1 2 3 4 5

1. GE faaliyetlerinin geliştirilmesi ve uygulanması işlerini yalnızca uzmanların sorumluluğuna bırakmayın.
2. Sadece şirket uzmanlarına odaklanmayın.
3. Öğretmenler, uzmanlar ve diğer paydaşlar arasındaki etkileşimi kaçırmayın.

KATEGORI 10: BOYUTLAR

GE, sadece okul eğitimi ile sınırlı olmayan, hayat boyunca sürecek bir yaşam boyu öğrenme sürecidir ve yerel, bölgesel çapta ve Avrupa çapında çok boyutlu bir kapsamı vardır.

Ne ölçüde yerine getirildiği

- 1 hiç değil
- 2 hâlihazırda değerlendirildi, ancak geliştirilmedi
- 3 geliştiriliyor
- 4 kısmen gerçekleştirildi
- 5 gerçekleştirildi

1. GE, bütüncül bir yaklaşımda düzenlenir ve gerçekleştirilir.
2. GE, Avrupa bakış açısının yanı sıra ulusal, bölgesel ve yerel ihtiyaçları da göz önünde bulundurur.
3. GE, söz konusu ülkenin sosyo-ekonomik profiline de uyar.

1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5

1. GE'nin yerel, bölgesel, ulusal ve Avrupalı yaklaşımları ile bireysel gelişimi kombine etmeyi unutmayın.
2. Parçalanmış bir GE yaklaşımı uygulamayın.

KATEGORI 11: SÜRE

,İş dünyası'nın sürekli geçirdiği değişim nedeniyle, 'Vatandaşların' hayatı gittikçe çoklu geçişlerden oluşuyor (AB kararı, 2008). Bu nedenle Girişimcilik ve Kariyer Yönetimi ile ilgili beceri ve yeteneklerin edinimi herkes için yaşam boyu sürecek bir görevdir. Bu nedenle Girişimcilik Eğitimi (GE) ve Kariyer Eğitimi (KE), zorunlu eğitimden üniversiteler ile ileri eğitim ve öğretim kademelerine kadar okul müfredatının ayrılmaz bir parçası olmalıdır.

Belirli GE faaliyetlerinin süresi GE faaliyetinin şu parametrelerine dayalıdır: hedefler, içerikler, içerik seviyeleri, hedef grupların- okullar, öğretmenler ve öğrenciler- zaman bütçeleri ile ders cetvelleri ve müfredatlar.

Şu soru göz önünde bulundurulmalıdır: GE/KE faaliyetleri ile kaç hedef ve hangi belirli hedefler gerçekleştirilmelidir? Hangi ve kaç sayıda GE içeriği öğretilmelidir? GE faaliyetleri hangi seviyede öğretilir? Yeterli bilgi mevcut mu?

Ne kadar fazla hedef gerçekleştirilir, ne kadar fazla içerik öğretilir ve ne kadar fazla içeriğin eğitimi verilirse ve eğitim öğretim seviyesi ne kadar kapsamlı ise, GE faaliyetlerini okullarda uygulamak o kadar fazla zaman alır.

İçeriklere ve hedeflere bağlı olarak, GE faaliyetinin seviyesi, GE faaliyetleri için okul ders programları ve müfredatlarınca belirlenen çerçeve uyarınca bir okul gününden bir okul yılına kadar zaman alabilir.

Ne ölçüde yerine getirildiği

- 1 hiç değil
- 2 hâlihazırda değerlendirildi, ancak geliştirilmedi
- 3 geliştiriliyor
- 4 kısmen gerçekleştirildi
- 5 gerçekleştirildi

1. GE, devam eden ve yaşam boyu süren bir süreç olarak görülür.
2. Zorunlu eğitimde ve ikinci kademede GE, müfredatın ayrılmaz bir parçasıdır.
3. Gençlik Eğitim Programlarında GE, müfredatın ayrılmaz bir parçasıdır.
4. Üçüncü kademe ve ileri eğitim programlarında GE, müfredatın ayrılmaz bir parçasıdır.
5. Her yaşta vatandaşa girişimcilik ve kariyer ile ilgili beceri ve yeteneklerini geliştirme imkanı sunulur.
6. Her GE/KE faaliyetinin bir amacı vardır.
7. Her GE/KE faaliyetinin öğretilmesi gereken ve daha sonra öğrencilerin eğitiminde kullanılacak olan bir içeriği vardır.
8. Her GE/KE faaliyeti katılımcılara belli bir uzmanlık seviyesi kazandırır.
9. Her GE/KE faaliyeti öğrenci profiline ve hedef grubun ihtiyaçlarına göre şekillenir.

1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5

1. Girişimcilik Eğitimi, Kariyer Eğitimi ve Kariyer Yönetimi Becerileri ile ilgili beceri ve yeteneklerin edinimini, „hayatta bir kez“ yapacağını bir etkinlik olarak görmeyin.

KATEGORI 12: KAYNAKLAR, FINANSMAN

Her GE faaliyetinin yeterli insan kaynağı ve finansal kaynak ile desteklenmesi gerekir. Kaliteli bir GE programının yürütülebilmesi için gerekli olan miktarın temin edilmesi, her seviyedeki paydaşların- okuldan devlete kadar-sorumluluğudur.

Düzenli okul bütçelerinden, yerel, bölgesel, ulusal seviyeden sorumlu eğitim otoritelerinden, okul dışındaki ortaklardan, aktif çalışma ve insan gücünün yanı sıra sponsorluk yoluyla, ulusal ya da Avrupalı eğitim ve girişimcilik programlarının kullanılması yoluyla kaynak temini gerçekleştirilebilir.

Uzun vadeli sürdürülebilir bir GE için, tüm paydaşlardan gelecek finansal katkılar ve kaynak katkıları faydalı olabilir; kaynaklardan birinin iyi çalışmaması halinde GE faaliyetinin kesintiye uğraması riskini asgariye indirebilir.

Ne ölçüde yerine getirildiği

- 1 hiç değil
- 2 hâlihazırda değerlendirildi, ancak geliştirilmedi
- 3 geliştiriliyor
- 4 kısmen gerçekleştirildi
- 5 gerçekleştirildi

1. GE faaliyetleri, düzenli okul programı ve bütçesinden kaynaklar ile - iş gücü, finansal- desteklenir.
2. İş kurumu ile okul arasında GE faaliyetlerinin uygulanması amacıyla kurulacak ortaklık için kaynaklar mevcuttur.
3. Yerel, bölgesel ve ulusal eğitim otoritelerinden GE faaliyetleri için ek kaynaklar gelmiştir.
4. Ulusal programlar ile Avrupa programları kullanılarak GE faaliyetleri müştereken finanse edilmektedir.
5. GE faaliyetleri için özel şirketlerle ve kurumlarla sözleşme ve anlaşmalar yapılmış; mali katkılar ve sponsorluklar alınmıştır.
6. İlgili paydaşlarla GE faaliyetleri için uzun dönemli bir destek almak amacıyla prensipte taahhütte bulunulmuştur.
7. Farklı kaynaklardan oluşan iyi bir kaynak bileşimi sayesinde, GE faaliyetleri için süreklilik arz eden ve düzenli bir mali temelin oluşturulabilir.

1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5

1. GE faaliyetleri için sadece bir tür mali kaynağa odaklanmayın.
2. GE faaliyetlerine yapılacak kişisel ve mali katkılarla ilgili olarak ortaklıkların iyi teminatlarla ve müşterek sorumluluklarla kurulduğundan emin olmayı unutmayın.
3. Sadece ulusal veya bölgesel yönetim fonları gibi kamu kaynaklarına dayanmayın.

© “Girişimcilik Eğitimi ve İř Dünyası”, Comenius Ağı

Ortaklar:

Styrian Association for Education and Economics, Avusturya (Koordinatör)
Junior Achievement Bulgaristan, Bulgaristan
Lisbeth H jddal, Danimarka
ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ - Ellinogermaniki Agogi, Yunanistan
Eurocultura, İtalya
,s-Hertogenbosch Belediyesi, Hollanda
The Fundaci n Red Andalu a Emprnde, İspanya
Escuela de Alta Direcci n y Administraci n, İspanya
Göteborg Region Association of Local Authorities, İsveç
İstanbul Ticaret Üniversitesi, Türkiye

<http://www.ee-wow.net>

Editörler: Peter H rtel / Michaela Marterer STVG, Avusturya
Grafik tasarım ve Düzenleme: SL Multimedia GmbH, Studio Lannach, Avusturya
Mayıs 2013'te basılmıştır

Lifelong
Learning
Programme

Avrupa Birliği Yaşam Boyu  đrenme
Programı'nın desteğiyle
510354-LLP-1-2010-1-AT-COMENIUS-CNW

Avrupa'daki genç insanları desteklemek ve onların İř Dünyası'ndaki hayatlarını yönetmelerine yardımcı olmak
Girişimcilik Eğitimi'nin vizyonunu teşkil eder.

“Avrupa’daki genç insanları desteklemek ve onların İş Dünyası’ndaki hayatlarını yönetmelerine yardımcı olmak Girişimcilik Eğitimi’nin vizyonunu teşkil eder.”

Avrupa Gençliği Avrupa Geleceğidir.

Gençlerin eğitim dünyasından iş dünyasına başarılı bir şekilde yol almasını sağlamanın eğitimle, ekonomiyle ilgili ve toplumsal ve insani boyutları vardır. Avrupa Birliği’nde „2020 Eğitim ve Öğretimi“nin stratejik 4. hedefinde „Girişimcilik“ bulunur. Bu aynı zamanda Avrupa Referans Çerçevesinin anahtar becerilerinden birini teşkil eder.

„Girişimcilik Eğitimi ve İş Dünyası“ (GE&İD) ağı; eğitim, istihdam ve toplum açısından girişimcilik ruhunu, kariyer yönetimi becerileri ve iş dünyasına geçiş ile birleştirir. Kurulan ağın sonucu olarak, girişimcilik eğitimi için öz değerlendirmede bir referans aracı olarak kullanılmak üzere net odağı olan-yapılması &yapılmaması gerekenler- tavsiyeler ortaya çıkmıştır.

Bu tavsiyeler; okuldaki, eğitim kurumlarındaki ve diğer kurumlardaki çalışanların yanı sıra, paydaşlara, karar vericilere ve Avrupa çapında yerel, bölgesel ve ulusal otoritelere hitap etmektedir.

Bu aracın kullanılmasıyla, gençlerin okuldan iş hayatına geçerken girişimci yeteneklerini geliştirmelerini sağlayacak pedagojik performansın geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır.

